O DOZĂ NAIVĂ DE EMIL CIORAN PENTRU CEA MAI TRISTĂ LUNĂ DIN AN

Autor: Petru Dimitriu | 18 ianuarie 2024

„Nu merită să te sinucizi, deoarece o faci întotdeauna prea târziu.” – Emil Cioran, *Silogismele amărăciunii*

Numai proștii[1] cred că, promovând pesimismul ca stil de viață, Emil Cioran și-a îndemnat prin scrierile sale publicul la sinucidere. Ceea ce gânditorul român a realizat cu magistral talent în lucrările sale – reușita care îi definește meritul – este una dintre cele mai grave contemplații ale vieții pământene – mizerabilă, necizelată, dură, neîndulcită de promisiuni cu scadența tinzând la infinit. Este o realitate pe care unii oameni au ocazia să o contemple pe larg de-a lungul vieții lor – măcar episodic – iar alții, mai fericiți din fire, doar atunci când ivirea intempestivă a vreunei nenorociri îi obligă să o facă. Este o realitate de care căutăm să ne refugiem prin credință sau printr-un înlocuitor contrafăcut dintotdeauna, cu toții.

Cu o viață construită ca un joc dezechilibrat și inevitabil punctată de tragedii, jalonată din când în când de mici momente pe care le numim bucurii, în care Dumnezeu lasă uneori impresia că se joacă de-a v-ați ascunselea cu umanitatea și cu fiecare om în parte, un act de categoric eroism – ne învață Cioran – îl reprezintă simpla traversare a vieții cu toate nefericirile ei inerente până la bun sfârșit, chiar asumând posibila lipsă de sens ultim pe care o revendică unii în prezentul post-modernist, chiar și în condițiile în care propriocepția omenească ne aduce sinuciderea la îndemână, la un gest distanță, în orice moment. Simpla înfruntare a fiecărei clipe devine o reușită în sine, dar – îndrăznind o parafrază ce depășește câmpul filozofic al lui Cioran – poate fi și un act ce exprimă o subtilă speranță că totuși cineva (Cineva?) va recunoaște și va aprecia pozitiv, la final, târâșul prin mizeria, confuzia și incertitudinile vieții.

Deși contemplația propriu-zisă a sinuciderii are întotdeauna valențe psihopatologice, gândul cioranian la posibilitatea sinuciderii poate fi aplicat la o scară mai mică în multe aspecte subscrise vieții ce au potențialul de a deveni poveri grele, precum angajamentele asumate sau responsabilitățile dobândite pe termen lung: parcurgerea unui program de studii, aflarea într-o căsnicie, îndeplinirea cu dedicare a obligațiilor

părintești. Și acestea suportă „sinucideri”, evident, la nivel metaforic, însă tocmai ivirea ispitei renunțării confirmă meritul de a fi asumat respectivul angajament.

Este felul paradoxal al lui Emil Cioran de a îndemna la traiul deopotrivă înfrânt și eroic, varianta lui de a promova asumarea crucii personale cu demnitate – un mesaj cu neașteptate și probabil neintenționate valențe creștine, camuflat sub forma unor referiri la hăul deznădejdii. Poate și de aceasta prietenia sa cu filozoful creștin Petre Țuțea a rămas antologică, căci exprimând pe larg amărăciunea părăsirii de către Dumnezeu, Emil Cioran nu doar că nu neagă Divinitatea *per se*, ci ne reamintește că această tristețe existențială nu este anormală, cu atât mai mult cu cât Scriptura ne încredințează că și Iisus a suferit-o înainte de tragica și eroica moarte pe Cruce.

Suntem în luna ianuarie, în *aftermath*-ul strălucitoarelor sărbători care au întrerupt timp de două săptămâni cu exuberanța lor pendularea cotidiană, în care și psihologii recunosc o perioadă refractară, de reintegrare reticentă în mundanul obișnuit și anost. Dacă astenia specifică perioadei ne devine tristețe existențială, atunci avem o nouă ocazie să medităm plecând de la învățătura lui Emil Cioran – că tocmai în *astfel* de momente viața merită trăită.

NOTE

1. Celor care se simt lezați de acest termen le propun sensul etimologic al cuvântului, acela de *simplu*. ↑

Ilustrație: Cătălin-Sebastian Marin – „Rugăciunea lui Emil” (2021); sursa: colecția personală a autorului.